

Η ΣΚΛΗΡΑ ΜΗΤΗΡ

Α'.

ΔΗ ὅτε τὰ πνευματιστικὰ πειράματα καὶ αἱ παλαιαὶ περὶ φαντασμάτων ἀφηγήσεις εἶνε πάλιν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ ἀποτελοῦσι τὸ ἀνάγνωσμα τῶν εἰς ὑπερφυσικὰς ἐξιστορήσεις ἐντροφώντων, δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ ἀναφέρω παράδοσιν διαδεδομένην ἐν Παξοῖς ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης ἐκατονταετηρίδος καὶ σφζομένην εἰσέτι, ἀποδεικνύουσαν δὲ πόσον ἡ φαντασία τῶν ἀνθρώπων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ πνευματικοῦ ζόφου ἡρέσκετο εἰς τὴν ἀφήγησιν ὑπερφυσικῶν γεγονότων.

Εἰς πάντα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων αἱ περὶ βρυκολάκων καὶ ὑπερφυσικῶν ἀντικειμένων ἀφηγήσεις ἀποτελοῦσι τὸ κύριον θέμα τῶν ἀφηγήσεων κατὰ τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος. "Ὅσον ὀλιγάνθρωπος καὶ τραχεῖα εἶνε χώρα τις, καὶ ἰδίᾳ γῆσος, τόσον περισσότερα θέματα περὶ βρυκολάκων καὶ ἐμφανίσεων διαβόλων παρέχει. Ἐκ τῶν τοιούτων νήσων καὶ οἱ Παξοὶ εἶνε ἐκ τῶν προσφορωτέρων πρὸς παραχὴν τοιούτων θεμάτων. Τραχεῖα καὶ ὄρεινῇ, διατέμνεται ὑπὸ χαραδρῶν καὶ εἶνε κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐλαίων ἀποτελουσῶν πυκνὸν καὶ συνεχὲς δάσος, ἔτι δὲ κατοικεῖται ἀραιότατα κατ' ἀγροικίας μικρὸν ἀπεχούσας ἀλλήλων, ὡς ἐκ τούτου δὲ εἶνε προσφορωτάτη εἰς ἀφηγήσεις περὶ διαβόλων καὶ βρυκολάκων. Οἱ ἀλιεῖς καθήμενοι παρὰ τὴν θάλασσαν, πολὺ πρὸ τῆς ἡοῦς κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ ἐν τρικυμίᾳ, ὅτε καθίσταται ἀδύνατος ἡ δι' ἀλιευτικῶν πλοίων ἀλιεῖα, ἀφηγοῦνται ὅτι διήλθον παρὰ τὸ πλευρόν των ἄνθρωποι πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντες, ἄλλοι ὅτι ἐγένοντο ὁ στόχος διαβόλων, ῥιπτόντων κατ' αὐτῶν λίθους, πιπτόντων δὲ ὀλόγυρά των χωρὶς κανεῖς νὰ τοῖς προσενηήσῃ τὴν ἐλαχίστην βλάβην.

Ἐκ πασῶν ὁμῶς τῶν τοῦ τοιούτου εἶδους ἀφηγήσεων ὑπερέχει ἡ περὶ νεανίου τινός, ὅστις πολυειδῶς βασιανισθεὶς ὑπὸ τῆς

μητρός του, κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν του ἡλικίαν, ἤναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ξένῃ τοσοῦτον ἐταλαιπωρήθη, ὥστε παρέδωκε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν διάβολον, καὶ ἐλθὼν, βρυκόλακας πλέον εἰς Παξούς, ἐξεδικήθη τὴν σκληρὰν μητέρα του, κατὰ τρόπον ἀληθῶς παράδοξον.

B'.

Ὁ Γάιος, ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου τῶν Παξῶν, ἤρχισε νὰ συνοικίζεται κατὰ τὰ σωζόμενα ἐπίσημα ἔγγραφα, ἀπὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, πρῶτοι δὲ οἰκισταὶ φέρονται οἱ τοῦ κλάδου Τόμα τῆς πατριᾶς Βελλιανίτη. Ὑπάρχει παράδοσις ὅτι ὁ λιμὴν ἐξετείνετο μέχρι τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καί μιν σήμερον εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν ἄκρον τῆς κωμοπόλεως, καὶ ὅτι ἐνετὸς πρεβεδοῦρος, ἐλθὼν εἰς Παξούς κατὰ τὸ 1603, ἀπεβίβάσθη εἰς Ἀγίους Ἀποστόλους καὶ ἐκεῖθεν μετέβη ἔφιππος ἐπὶ ἡμιόνου εἰς τὴν τότε πρωτεύουσαν, τὸ σημερινὸν χωριδιὸν Κουκούλια, καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καπετὰν Δουλφῆ, ἀνδρὸς ἀγνώστου προελεύσεως, λίαν ὁμως μεμορφωμένου, νυμφευθέντος ἐνεκα τῆς τοιαύτης μορφώσεώς του, τὴν θυγατέρα τοῦ τότε μεγαλειτέρου προὔχοντος τῆς νήσου ἐκ τῆς πατριᾶς Βελλιανίτου, ἀνδρὸς πλουσιωτάτου, κατὰ τὴν τότε ἔννοιαν τοῦ πλούτου, ὅστις διὰ τοῦ γαμβροῦ του Δουλφῆ ἐγένετο πλουσιώτερος, ἐνοικιάσας, κατὰ τὸ ἐπὶ ἐνετοκρατίας ἐπικρατοῦν σύστημα, τὸ τελωνεῖον καὶ τὰς ἄλλας δημοσίας προσόδους. Εὐνόητον δὲ τυγχάνει, ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ οὗτοι τῶν δημοσίων προσόδων ἀπέβαινον αὐθαίρετοι καὶ πολὺ τυραννικώτεροι τῶν σημερινῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ δημοτικοῦ φόρου, διότι, ἀδιαφορούσης τῆς ἀρχῆς, ἡδύναντο νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτοὶ οἰανδήποτε ποσὴν ἤθελον εἰς τὸν συλλαμβανόμενον λαθρέμπορον, ἢ τὸν ἄλλως πως ἐπιβουλευόμενον τῶν συμφερόντων των. Λέγεται λοιπὸν, ὅτι εἰς τῶν ἀπογόνων τοῦ εἰρημένου Δουλφῆ, ἐξακολουθῶν τὸ ἔργον τῶν πατέρων του, τῆς ἐνοικιάσεως τῶν δημοσίων προσόδων, εἶχε συλλάβει πλοίαρχόν τινα μικροῦ πλοίου, ἀνήκοντα εἰς τὴν πατριὰν τῶν Μποϊκῶν, ὡς λαθρέμπορον, καὶ τοῦ ἔκοψε τὰς χεῖρας πρὸς τιμωρίαν προκαλέσας ἐκ τῆς ἀκατασχέτου αἰμορραγίας τὸν θάνατόν του, ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων.

Υἱὸς τοῦ Μποϊκοῦ τούτου, εἶνε ὁ ἥρως τῆς ἀφηγήσεώς μας. Καταληφθεὶς ὀρφανὸς πατὴρ εἰς μικρὰν ἡλικίαν, ἐγένετο πρόσκομμα τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον ἡ μήτηρ του, μετὰ τινος νέου, τοῦ ὁποίου ἐμμανῶς ἠράσθη, καὶ ὅστις ἀνέβηκε τὸν

γάμον, λέγων εἰς αὐτὴν καθαρά ὅτι οὐδέποτε θέλει τὴν νυμφευθῆ, ἐὰν δὲν τοῦ φέρῃ προῖκα τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν καλῶν οἰκοκυραίων τῆς νήσου. Ἡ Ἀντωνέλλα λοιπὸν, ὡς ἐκαλεῖτο ἡ νέα αὕτη Μήδεια, μόνον μέλημα εἶχε τὴν ἐξόντωσιν τοῦ τέκνου της Γεωργάκης. Δὲν ὑπῆρχε βάσανος, δὲν ὑπῆρχε κακουχία καὶ στέρσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐδοκίμασε τὸ ἀτυχὲς πλάσμα. Ἡ σκληρὰ μήτηρ του ἠδύνατο νὰ τὸ φονεύσῃ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οἱ ἐκ πατρὸς συγγενεῖς τοῦ ἀτυχοῦς Γεωργάκης τὴν εἶχον καταστήσει ὑπεύθυνον διὰ τὸν θάνατόν του. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι μεθ' ὅλα τὰ μαρτύρια καὶ τὰς βασάνους, εἰς ἃς ὑπεβάλλετο ὑπὸ τῆς σκληρᾶς μητρός του, οὐ μόνον οὐδόλως ἔπαθεν ἡ ὑγεία του, ἀλλὰ ἡῶξανε καὶ ἐνεδυναμοῦτο περισσότερον, αἱ δὲ στέρσεις ἀντὶ νὰ καταβάλωσι τὸ σῶμα του, εἰς τὸ πῆσμα τῆς μητρός του τὸ ὠφέλουν.

Ὁ χρόνος παρήρχετο καὶ ἡ Ἀντωνέλλα, ἡ ὁποία ἦτο ἐκ τῶν ὡραιότερων γυναικῶν τῆς νήσου, φημιζομένων διὰ τὴν καλλονὴν αὐτῶν, ἔβλεπε τὴν νεότητά της παρερχομένην, τὸν δὲ ἔραστήν της ἀρνούμενον νὰ τὴν ἐξαγάγῃ τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ γάμου. Τὸ τοιοῦτον ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν φιλοθρήσκων κατοίκων, τῶν ἐχόντων εἰς μέγιστον βαθμὸν ἀνεπτυγμένον τὸ οἰκογενειακὸν αἶσθημα, ὡς τὸ μέγιστον τῶν ἀνοσιουργημάτων, καὶ ὡς ἁμαρτία μόνον διὰ τοῦ γάμου ἐξαγνιζομένη. Ὁ χορὸς τοῦ Ἡσαΐα μόνον θὰ ἐξήγνιζε τὴν Ἀντωνέλλαν καὶ θὰ ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόληψιν, ἣν ἀπώλεσε διὰ τῆς διαγωγῆς της, παρὰ τοῖς συμπολίταις της, ὥστε ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐκποδὼν τὸ μόνον πρόσκομμα τοῦ ἐξαγνισμοῦ τῆς ἁμαρτίας, εἰς ἣν ἐκυλίστο.

Οἱ κάτοικοι τῶν Παξῶν, ἔλκοντες τὸ γένος πάντες σχεδὸν ἐξ Ἡπείρου, καὶ ἰδίᾳ ἐξ Ἀλβανῶν, εἶχον πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας αὐτῶν. Τὸ νὰ παραβῶσιν ἐντολὴν θρησκευτικὴν, καὶ ἀποβλέπουσαν μάλιστα τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς θρησκείας, τὸ ἐθεώρουν ὡς μέγιστον κακούρηγμα, οὐδεμίαν ὁμῶς σημασίαν ἀπέδιδον εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Εὐαγγελίου, ἐὰν προὔτιθεντο νὰ ἐκδικηθῶσιν ἐχθρόν των, ἢ νὰ ποιήσωσιν ἐκποδὼν πᾶν πρόσκομμα εἰς σκοπὸν τὸν ὁποῖον προέθεντο. Τὸ νὰ ὑποβάλλῃ τὸν δύστηνον Γεωργάκη εἰς φρικτὰ βασανιστήρια ἡ σκληρὰ μήτηρ του, ἵνα ἐπιταχύνῃ τὴν ἐξόντωσίν του, ἐθεώρει ὡς ἐπιβεβλημένον καθήκον, ἵνα διὰ τοῦ γάμου ἐξέλθῃ τῆς ἁμαρτίας. Ἀπαυδῆσασα ὁμῶς ἀφοῦ ἔβλεπεν ὅτι οὐδεμία κακουχία καὶ οὐδεμία στέρσεις ἀπήλλαττον αὐτὴν τοῦ τέκνου της, ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐξοντώσῃ διὰ στραγγαλισμοῦ. Ἀλλ' ὁ Γεωργάκης διήνυσεν

ἤδη τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, εἶχε δὲ ἰσχυροὺς μῦς καὶ οὐ μικρὰν σωματικὴν δύναμιν, ὥστε, ὅταν ἡ μήτηρ του εἰσῆλθε κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸν ἀχυρῶνα, ἔνθα τὸν εἶχε καταδικάσει νὰ κοιμᾶται, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν κακοῦργον σκοπὸν τῆς, ἀντετάχθη καὶ τὴν ἐκτύπησε δι' ὀγκώδους ξύλου, διαρρήξας τὸ κρανίον τῆς. Κατόπιν ἔφυγε τῆς οἰκίας, περιπλανώμενος καθ' ὅλην τὴν νύκτα, τὴν δὲ πρωίαν κατήλθεν εἰς τὸν λιμένα καὶ ἐκρύβη ἐντὸς πλοίου, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιούσαν διεπεραιώθη εἰς Ἡπειρον. Καίτοι κάλλιστα ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πράξιν του, τὸ νὰ ἐγείρῃ ὁμῶς ἀπλῶς χεῖρα κατὰ τῆς μητρὸς του τόσον φοβερὸν ἔγκλημα θεωρήθη, ὥστε οἱ ἐκ πατρὸς συγγενεῖς του κατεζήτησαν αὐτὸν νὰ τὸν τιμωρήσωσιν ἀυστηρότατα.

Ἐν Ἡπειρῷ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κτηματίου τινός, καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐργάζετο εἰς τοὺς ἀγροὺς τρώγων ξηρὸν ἄρτον, καὶ μόνον κατὰ τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐργασίας του ἐδείπνει λιτότατα, διότι ὁ κύριός του ἔτυχε νὰ εἶνε λίαν φιλάργυρος καὶ ἀπάνθρωπος. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκοιμάτο εἰς τὸν ἀχυρῶνα καὶ τὴν πρωίαν ἐξύπνα πρὶν ἐξημερώσῃ ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ἐπαναλάβῃ τὴν αὐτὴν ζωὴν. Πέντε ἔτη διήρχεσεν ὁ ἀβίωτος οὗτος βίος, ὅτε ἡμέραν τινὰ ἔπεσεν ἀσθενής. Ἰατρὸς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ἦτο ἄγνωστος πρᾶγμα ἐν Ἡπειρῷ. Οἱ ἀσθενοῦντες κατέφευγον εἰς τὰ πρόχειρα ἱατρικὰ μέσα τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐγνώριζον, ἂν μὲν ἦτο κρυολόγημα, νὰ τὸ θεραπεύωσιν ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ διὰ σικυῶν, ἐκδοριῶν καὶ θερμαντικῶν ποτῶν· ἐὰν δὲ ἡ ἀσθένεια ἐπέμενεν ἢ ἦτο ἄλλη τις σοβαρωτέρα, ἐπεκαλοῦντο καὶ τὰς γνώσεις ἐμπειρικῶν ἱατρῶν, οἵτινες κατὰ παράδοσιν καὶ ἐκ διαδοχῆς ἐγνώριζον νὰ θεραπεύωσιν ὠρισμένα νοσήματα διὰ μυστικῶν φαρμάκων, τὰ ὁποῖα εἰς οὐδένα πλὴν τῶν τέκνων τῶν ἐδίδασκον. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὁ κύριος τοῦ Γεωργάκη κατεῖδεν ὅτι ὁ ἀτυχὴς νεανίας ἐπάσχειν ἐκ τῆς φοβερᾶς νόσου εὐλογίας, ἀμέσως δὲ πρὸς πρὸς σωτηρίαν ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ἀπέβηλεν αὐτὸν τῆς οἰκίας του, οἱ δὲ λοιποὶ κάτοικοι καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ χωρίου, φόβῳ μεταδόσεως τῆς μυστρᾶς νόσου. Ὁ Γεωργάκης ριγῶν καὶ λιμώττων κατέφυγεν εἰς μικρὸν σπήλαιον, καὶ ἐκεῖ καταρῶμενος τὰ πάντα, ἐν μέσῳ ἀνηκούστων στερήσεων καὶ φρικτῶν κακουχιῶν καὶ βασάνων, παρέδωκε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν διάβολον, ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι, προεξαρχούσης τῆς μητρὸς του, τόσον σκληρῶς καὶ ἀπανθρώπως τὸν κατεδίωξαν. Ὁ ἀτυχὴς ἐν τῷ ἀπελπισμῷ του καὶ τῇ μανίᾳ τῆς ἐκδικήσεώς του κατὰ τῶν

αἰτίων τῆς δυστυχίας του, ἐνόμισεν ὅτι μόνος ὁ διάβολος ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν μητέρα του, τοῦ Θεοῦ ἐντελλομένου τοῖς ἀνθρώποις νὰ ἀγαπῶσι καὶ τιμῶσι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα των.

Γ'.

Ἐὰν ὁ Γεωργάκης τῆς Ἀντωνέλλας ζῶν ἦτο ὁ κακὸς δαίμων τῆς μητρός του, ἀποθανὼν ἀπέβη ὁ τύραννος καὶ βασανιστὴς αὐτῆς. Ὅπου καὶ ἂν μετέβαινε, τὸ φᾶσμα τοῦ Γεωργάκη παρεκλούθει αὐτὴν, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν τὸ ἔβλεπεν ἀπέναντί της ἀπειλητικὸν καὶ ἐξηγριωμένον, τὴν δὲ νύκτα περιφερόμενον περὶ τὴν οἰκίαν της καὶ ὅτε μὲν κροῦον τὴν θύραν, ὅτε δὲ τρέχον ἐπὶ τῆς στέγης καὶ διὰ φοβερῶν κραυγῶν ὁμοίων μυκωμένου ταύρου ἀπαριθμοῦν ὅλας τὰς βασάνους καὶ ὅλα τὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα παρ' αὐτῆς ὑπέστη. Ἡμέραι καὶ νύκτες παρήρχοντο χωρὶς ὁ ὕπνος νὰ ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῆς σκληρᾶς μητρός. Οἱ στενότεροι συγγενεῖς της ἠθέλησαν νὰ τὴν παραλάβωσιν εἰς τὴν οἰκίαν των, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἀποπέμψωσι, διότι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ μὲν οἰκία των ἐσειετο, ὥσπερ δονουμένη ὑπὸ σεισμοῦ, ἔξω δὲ ὁ Γεωργάκης ἐμυκάτο καταρώμενος τὴν μητέρα του καὶ ἀπαριθμῶν τὰς κατ' αὐτοῦ κακουχίας της, συγχρόνως δὲ καὶ ἀναστατῶν τὰ πάντα. Τόσος δὲ ὁ ὄρυθος καὶ ταραχὴ ἐγένετο ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ὥστε οἱ ἐν αὐτῇ ἐνόμιζον ὅτι ἐξερριζοῦντο ἐλαιόδενδρα, καὶ ὅτι κατακλυσμιαία βροχὴ ἀπετέλεσε χειμάρρους ἀπειλοῦντας νὰ παρασύρῃσι τὴν οἰκίαν. Καὶ ὅμως τὴν πρωίαν ἔκπληκτοι πάντες ἔβλεπον ὅτι οὐδὲν ἐλαιόδενδρον εἶχεν ἐκριζωθῇ, καὶ οὐδὲ σταγὼν βροχῆς εἶχε καταπέσει· κατὰ τὴν νύκτα. Ἀλλὰ ὁ βρυκόλακας Γεωργάκης δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς οἰκίας του, ἀλλ' ἐπεξέτεινε τὰ κατορθώματά του καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον, ἔντρομοι δὲ οἱ κάτοικοι ἀφηγοῦντο ὅτι τὴν νύκτα ἤκουον μυκηθμοὺς, οὐρλίσματα καὶ ἀγρίας κραυγὰς, πάλιν τῶν στοιχειῶν, ἐκρίζωσιν δένδρων, πατήματα ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν των, σπασμωδικὰ κτυπήματα τῶν θυρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ συλλάβῃ ὅτι διαπράττουσι τὰ φαντάσματα.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐδεῖτο θεραπείας, διότι πάντες οἱ κάτοικοι εἶχον καταλήφθῃ ὑπὸ νευροπαθείας ἐκ τοῦ φόβου των καὶ τῶν αὐπνιῶν. Ἡ ἀθλία μήτηρ κατελήφθη ὑπὸ τοιοῦτου τρόμου, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν φρουρῶσι τρεῖς καὶ τέσσαρες ἄνθρωποι κατὰ πᾶσαν νύκτα, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὸ φᾶσμα

τοῦ τέκνου τῆς ἀπειλητικὸν καὶ φοβερὸν ἠπέιλει νὰ τὴν κατασπαράξῃ. Πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἐνσκηψάσης φοβεραῆς μαστιγῆς ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀρωγὴν τοῦ θείου. Ἐκλήθησαν λοιπὸν πάντες οἱ ἱερεῖς τῆς νήσου, καὶ ἀφοῦ πρότερον διετάχθη τριήμερος πάνδημος νηστεία, ἐτέλεσαν τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ μετ' αὐτὴν τὸν μέγαν Ἀγιασμόν· εἴτα πάντες οἱ κάτοικοι, προπορευομένων τῶν ἱερέων, διέτρεξαν ὅλην τὴν νῆσον ραντίζοντες αὐτὴν καὶ στήνοντες εἰς τὰ ἄκρα λιθίνους σταυροὺς, τινὲς τῶν ὁποίων σώζονται εἰσέτι. Συγχρόνως ὁμως Σκλαβοῦνός τις διατελὼν ὑπάλληλος τῆς Ἑνετικῆς Κυβερνήσεως ἐν Παξοῖς, ἐκάρφωσε τὸν βρυκόλακα ἐπὶ τοῦ ἁνωθεν ὁρίσεως ἐν Παξοῖς, ἐκάρφωσε τὸν βρυκόλακα ἐπὶ τοῦ ἁνωφλοίου τῆς οἰκίας του διὰ τριῶν μεγάλων καρφίων, διαβεβαιώσας τοὺς κατοίκους, ὅτι μόνον μετὰ ἑκατὸν ἔτη θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παξούς. Οὕτω κατέπαυσε τὸ μέγα κακὸν τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναστατώσει ὁλόκληρον τὴν νῆσον καὶ ἐμπλήσει τοὺς κατοίκους αὐτῆς τρόμου, γενομένου ἀφάντου τοῦ πολυτλήμονος Γεωργάκη καὶ μὴ δόντος πλέον δείγματα τῆς ἐν Παξοῖς διαμονῆς του. Τὰ καρφία ταῦτα ἐσώζοντο μέχρι τῶν μέσων τῆς ληξιάσης ἑκατονταετηρίδος, κατὰ τὸ λέγειν τῶν κατοίκων, πολλοὶ δὲ ἐναγωνίως ἀνέμενον μετὰ τὴν κατάπτωσιν αὐτῶν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Γεωργάκη τῆς Ἀντωνέλλας, ἀλλὰ κατέπεσον ταῦτα καὶ οὐδαμοῦ ἐσημειώθη ἡ ἐμφάνισίς του, οὐδ' εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔντρομοι τὸν ἀνέμενον. Ἴσως ἡ ὑπερεκατονταετίς εἰς τὰ βασιλεῖα τῶν Ἐωσφόρου διαμονὴ του καὶ ἡ μακροχρόνιος ἀναστροφή του μετὰ τῶν διαδόλων κατέστησαν αὐτὸν πρακτικώτερον καὶ τὸν κατέπεισαν ὅτι εἶνε συμφερότερον εἰς αὐτὸν νὰ ἡσυχάσῃ καὶ οὐχὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν γῆν, ἀφοῦ θὰ εὗρῃ τοὺς σημερινούς ἀνθρώπους χειρόνας τῶν συναδέλφων του. Ἐνδεχόμενον ὁμως καὶ ἡ μήτηρ του Ἀντωνέλλα μετὰ τὸν θάνατόν της νὰ ἔπεσεν εἰς χεῖρας του καὶ ἐξακολουθεῖ ἔτι καὶ νῦν νὰ τὴν ἐκδικεῖται δι' ὅσα δεινὰ ἔπαθεν ἐν τῷ κόσμῳ ἐξ αἰτίας της, ἐπιβάλλων εἰς αὐτὴν τιμωρίας καὶ μαρτύρια μόνον ὑπὸ τοῦ Δάντου περιγραφόμενα.

Περὶ τῆς Ἀντωνέλλας, τῆς σκληρᾶς ταύτης μητρὸς, ἡ παράδοσις λέγει ὅτι μετὰ τὸ φοβερὸν ριζιλιεὶ τὸ ὅποιον ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ της, τὴν ἐγκατέλειπεν ὁ ἐραστὴς της, χωρὶς νὰ τὴν ἐξαγάγῃ τῆς ἀμαρτίας διὰ τοῦ γάμου, τοῦτο δὲ καθὼς καὶ ἡ ἐγκατάλειψις καὶ περιφρόνησις τῶν συγγενῶν καὶ συμπολιτῶν της ἐσάλειψαν τὰς φρένας της.

Ἀποφεύγουσα τὴν παρουσίαν τῶν ἀνθρώπων περιεφέρετο ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον καὶ εἰσερχομένη εἰς πᾶν ἐξωκκλήσιον, τὸ ὅποιον

συνήντα, ἤναπτε τὰς κανδήλας τὰς πρὸ τῶν εἰκόνων πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκάλει νυχθημερόν τὸν υἱὸν τῆς ὁπῶς τοῦ ζητήσῃ συγχώρησιν διὰ τὰ μαρτύριά, εἰς τὰ ὅποια τὸν ὑπέβαλε χάριν τοῦ ἐραστοῦ τῆς.

ΒΑΣ. ΒΕΡΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΠΟΙΗΤΡΙΔΙ

[Ἡ νεαρὰ καὶ μουσολήπτος δεσποινὶς Αἰμυλία Κούρτελη, συγκαταλέγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν «γραφουσῶν ἑλληνίδων», περὶ ὧν ἡ

ἄτεγκτος αὐστηρότης τοῦ κ. Ἑμμ. Ροΐδου θὰ εἶχεν, εἴμεθα βέβαιοι, εὐλικρινεῖς λέξεις εὐμενείας καὶ ἐνθαρρύνσεως. Εἶνε μικρὰ εἰσέτι ἡ ἐργασία τῆς ἐμπνευσμένης καὶ εὐπαιδεύτου δεσποινίδος. Ἐν τομίδιον ποιημάτων τῆς, πρότινος ἐκδοθέν, δὲν παρουσιάζει ἀναμφιβόλως μεγάλα καὶ νέα πράγματα· μαρτυρεῖ ὅμως τὸ ποιητικόν τῆς πάλαντον καὶ προσκωινίζεται εὖ ἐπὶ τὸ μέλλον. Κόρη ἀρχαίου καὶ ἐγκρίτου λογογράφου, τοῦ ἀειμνήστου ἐκδότου τοῦ «Γλίσσοῦ» Ἰω.

Κούρτελη, πτυχιούχος τοῦ Ἀρσακείου, ἐν ᾧ καὶ διδάσκει ἤδη, ἐποτίσθη καὶ ἔζησεν εἰς τὰ νόματα τῆς φιλολογίας καὶ ἐκκληρονόμησεν ἀκραίφνῃ τὸν πρὸς αὐτὴν ἱερὸν ἔρωτα].

ΣΙΓΟΜΙΛΟΥΝ

ΣΙΓΟΜΙΛΟΥΝ καὶ κουβεντιάζουν
Πάνω ἀπ' τὸν τάφο τὸ χλωμό,
Τὸ κυπαρίσσι καὶ τὸ κρῖνο,
Γιὰ ἓνα νεκρό, φτωχὸ νεκρό.

— Μένα μὲ φύτεψε μιὰ μέρα, —
Λέει τὸ κρῖνο —, μέσ' 'ς τὴ γῆς
Ἡ μάννα του, καὶ γιὰ σημάδι
Μ' ἔχει τῆς ἀσπρῆς του ψυχῆς.